

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Házhoz hordva 80 fillér.
Vidékre postán 1.40 kor.

Egyes szám ára 2 fillér.

Megjelenik mindennap.

— Telefonszám 549 —

KOLOZSVÁRI HIRADÓ

FÜGGETLEN NAPILAP.

Egy négyzetcentiméternyi hirdetés
ár 8 fillér. — Gyors s.
kereskedés és irodák árkedvez-
ményben részesülnek.

Apró hirdetés 60 fillér.

Nyiltéri cikkek garmond sora
után 40 fillér fizetendő.

— Telefonszám 549. —

Felelős szerkesztő: CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY.

Kiadó tulajdonos: GÁMÁN J. ÖRÖKÖSE KÖNYVNYOMDÁJA.

Üzleti házasságok.

Kolozsvár, jan. 2

Rövid idő előtt a berlini törvényszéknek egy tárgyaláson alkalma volt korunk erkölcsére nézve fontos okmányokat szolgáltatni. Egy Hartert nevű büntetett előéletű asszonyt, akit uzsoráskodással vádoltak, fölmentettek. Foglalkozása az volt, hogy mint házasságközvetítő eladósodott tisztéknek gazdag leányokat szerzett, persze óriási provízió ellenében. Kitűnő összeköttetései révén gondoskodott arról, hogy klienseit bevezethesse a kiszemelt családokba. Az uzsoráskodás címen emelt vád azonban nem volt bebizonyítható, mert a „kliensek”, a kik Hartert asszony révén óriási adósságaiktól szabadultak meg, s azonfelül rendszerint nagy vagyonra is szert tettek, javára tanuskodtak s így a fölmentésnek semmi sem állhatott útjába.

Ez a törvényszéki tárgyalás vésszen bevilágít abba a társadalmi örvénybe, melyben a mai házasság élet veszi eredetét. Hartert asszony szalonjának az összes berlini világfiak vendégei voltak. A „törzsvendégek” nem csupán finánciális, hanem erkölcs, szellemi és testi tekintetben is összetört alakok, akiknek nincs egyéb választani valójuk, mint a golyó vagy a gazdag nőstülés. Hogy ezek az örvény szélén álló alakok szívesebben választják az utóbbit, emberileg érthető. De szomorú világot vet a „magas” pénzügyi pörökre is, hogy egy bárói koronáért és címért ilyen egyének karjaiba dobják leányaikat.

Az élet legfontosabb lépése így karikatúrává lesz. Az asszony, akinek a férjjel egyenrangú hitvesének kellene lennie, szinte portékává süllyed, melyet a „vevő” csak a maga önző céljainak szolgálatára vesz. S itt nem az a körülmény a fontosabbik, hogy az ilyen uton asszonygyá lett nő örömtelenül sivár életre van kárhoztatva, hogy az asszony, aki hozományával a golyótól mentette meg férjét, ennek részéről rendszerint a legdurvább bánásmódban részesül, hanem fontosabb, hogy ezek az üzleti színvonalra süllyedt házasságok a jövő nemzedék romlottságának kutforásai. Már az öröklött diszpozíciók,

amiket az effajta házasságból született gyermek atyjától kap készen, testileg és lelkileg egyaránt, rendkívüli vészessé teszik ezt a társadalmi helyzetet. Statisztikai adatok bizonyítják, hogy az e körökből származó gyermekek nagy százaléka hülyének, vagy a legjobb esetben normális agyúnak ugyan, de minden szellemi tehetség híján levőnek születik. S ha kivételképpen előfordul, hogy a szerencsétlen házasság gyümölcset a természet megkímélte atyja bűneinek következményeitől, a nevelés fogja megtenni, amitől a természeti kímélet megszabadította a gyermeket. Ismeretes ezeknek a köröknek a nevelési módszere. Anya és apa semmi tekintetbe sem törődnek a gyermek testi és lelki egészségével, illetve annak gondozását maguktól másokra hárítják. Bizonyos mértékben ez még szerencse volna, de a legtrikább eset, hogy a gyermek jó kézből kapja fejlődésének eszközeit: A gyermek, mely minden meleg érzéstől elidegenítve érik meg, nem ismervén a szerető gondozást a ridegség légkörében fejlődve, mindenkor rideg, érzéstelen marad.

Ezeknek az embertelen viszonyoknak a javítására egyedül az állam lehet hivatva. A büntető-törvénykönyv megfelelő paragrafusainak teljes szigorítása — első és sürgős követelménye a javítás lehetőségének. A berlini törvényszék fölmentő ítélete csak bátorításul szolgálhat a házassággal aljasul kufárkodóknak, a helyett hogy kötelességszerűen elriasztotta volna az emberiség e megrontóit bünső foglalkozásuktól. De a büntetőtörvényen kívül, melynek a Harter-féle bünbarlangokat kellene szétugrasztania, magának a társadalomnak kötelessége állást foglalni, megmutatván, hogy egészségét nem engedi veszélyesztetni. Az a becéző kényeztetés, melyben éppen a társadalom részesíti épségének legártalmasabb ellenségeit, legkevésbé sem alkalmas a jövő nemzedéket első sorban fenyegető veszély elhárítására, sőt ellenkezőleg ez a méltatlan és hiúságból eredő magatartás támaszul szolgál a házasság erkölcsi voltát megszenteltetítő kufároknak.

A hazaáruló olasz százados pöre.

Hónapokkal ezelőtt óriási fel-tűnést keltett az a kémkedési ügy, melynek főhőse Ercoletti százados és felesége volt. Az áruló házaspár és társaik, köztük egy Mancinelli nevű nyugalmazott kapitány pöre január hónapban kerül a messinai esküdtszék előtt tárgyalás alá.

A vádirat a következőket tartalmazza: Ercoletti százados 1900-ban Párisban volt és ott feleségével oly fényűző életet folytatott, ami a százados jövedelmét messze túl haladta. Ezt a körülményt használta fel egy Paladini levüügynök, aki francia szolgálatban állott, hogy az Ercoletti házaspárt kémkedésre használja föl. Az olasz rendőrség egy Severini nevű meghitt embere megismerkedett Paladinivel, aki egyáltalán nem csinált titkot belőle, hogy Franciaország részére olasz kémiszolgálatokat teljesít s hogy időről-időre megjelenik nála egy előkelő hölgy (t. i. a százados felesége) és okmányokat hoz neki.

Severini e felfedezésre Messinába utazott és ott felkereste a százados feleséget. Ercolettiné eleinte igen tartózkodóan viselkedett és kijelentette, hogy ő Paladinit ugyan ismeri, de csak azért mert férjének pénzt adott kölcsön. Végre azonban mindent bevallott, és felszólította Severinit, ha komoly szándéka van, keresse fel pár nap múlva újra. Távozóban még utána szólt Severinnek: „De semmit ki ne fecsegenj ebből! Pénzt szerezni, gazdagnak és boldognak lenni, ez a mi tervünk!” Severini távo ott és az elért eredményről értesítette a hadügyminiszteriumot. Pár nap múlva aztán megtörtént a házaspár letartóztatása. Lakásukon igen értékes és fontos okmányokat találtak. Többek közt egy mozgósítási tervre vonatkozó összes okmányok fényképmásolatát; azonkívül az ágyakban sok eredeti okmányt is találtak, amelyet a százados hazavitt lemásolás és ifényképezés végett.

Nemzetközi sztrájk-statisztika.

Folyó év október havában a sztrájkmozgalom épügy, mint az elmúlt év október havában, jelentékeny hanyatlást mutat.

Németországban, Francia- és Angolországban a sztrájkok száma a szeptemberi 129-ről 124-re szállott alá, Francia- és Angolországban az érdekeltek száma 24.778-ról 16.329-re csökkent.

Angliában október havában a kitört sztrájkokban (16) 4154 munkás vett részt, ezek közül 2214 bányamunkás volt. Az angol munkáspiac kedvezőtlen helyzete az év első 10 hónapjában a sztrájkmoz-

galom jelentékeny csökkenését vonta maga után. A sztrájkok következtében veszendőbe ment munkanapok száma januártól októberig összesen 1,283.100 volt az előző évi 2,025.300-al szemben.

Franciaországban október havában 62 sztrájk ütött ki, amelyekben 12.175 munkás vett részt. A sztrájkok közül 26 támadó sztrájk volt.

Svájcban október hóban szinte egy nagyobb kiterjedésű sztrájk fordult elő. Az órásiparban alkalmazott aranyművesek és vésnökök léptek sztrájkba, körülbelül 300-an. A sztrájkolók mindaddig nem skartak dolgozni, míg az összes munkaadók a 9 órás munkanapot meg nem adták.

Németalföldön az üveg munkások október 3-án általános sztrájkba léptek, mivel a németalföldi üvegyárosok egyesülete busz százalékos munkabéreszállítást helyezett kilátásba. A sztrájkban körülbelül 1000 munkás vett részt.

Spanyolországban is lanyhább a sztrájkmozgalom, mint az elmúlt évben. Barcelonában a szövök hagyták abba a munkákat, körülbelül néhány ezer.

Az északamerikai Egyesült Államokban, ahol a konjunkturák uémileg javultak, a sztrájkmozgalom csak kevés emelkedést mutat.

Illinois államban október hó végén nagyobb és terjedelmesebb sztrájk tört ki a bányászemekben. Körülbelül 54.000 munkás lett foglalkozás nélküli.

Millomos munkások.

Amerika pénzkirályai valamivel különb nevelési rendszert követnek, mint a mi milliomosaink, akik pedig csak Gulliver meséinek törpéi az amerikai nagytőkészekhez képest. Akik nálunk beleszületnek a boldogító milliókba, fiatalságuk zajos mulatozásától rendszerint megrokkantan, törődött idegzettel ülnek a jól meglyuggatott atyai vagyona s hozzátehetjük, hogy rendszerint tehetségtelenek, ügyefogyottak. Az apai tehetség és szorgalom hangyahuzgalommal összehalmozott kincsei rövidesen elolvadnak kezeik között s aztán Amerikába utaznak megtanulni a pénz és munka becsét.

Bezzeg Amerikában... Más ott egészen — a világ rendje! Okos apák nem rajongják körül majomszeretettel gyermekeiket. Míhejt ember voltáról fogalma van, még ökönyi gyerek korában befogják az apró milliomosokat a komoly munkába.

Rockefeller fia fát vágott, sőt követ tört. Évekig keserves havi 10—20 dolláron tengődött s ma? ... Ime a párhuzam: nálunk oly korban az orfeumok világában pazarolja el ifjúi erejét s lelki világa minden kincsét a pénz és zacskók gyermeke.

Morgan fia apja londoni bankházában irnokoskodott s elédeglét apjától jó pár ezer mértföldnyire távol gyöngé 40—50 koronából havonként. S nem akadt hízegő abban a bankban, mert Morgan hosszú keze bizonyosan kitette volna szűrét az üresfejű hízegőnek. Ha ennek pendentjét veszünk: ha nálunk akad olyan bankelnök, aki előrelátó apa is egyszerűs mind, az magához veszi a bankba. De hát az ily ifju nyeglegességét, puók képe ragyogását körülrajongják odabenn még kopaszodó urak is s elbizakodottságuk, hányvetiségük bizony-bizony alig ismer határt.

Ifj. John Pierpont Morgan most 32 éves s apja összes angliai ügyeinek kipróbált lebonyolítója. Ifj. John D. Rockefeller 30 éves munkában edzett fiatalokból lépett a Delaware-tackawanna vasutak igazgatói sorába. Komoly, céltudatos pénzember, ki apja reszortjában, a vasutakban, dolgozik. Annyira komoly, hogy vallásos problémákba is el-elmélyed s ilyenkor elsőrendű vasárnapi prédikátor. Rockefeller nyugodt lehet milliárdja sorsáról.

Fay Gould fia, George Fay Gould, már idős ember. A Gould vagyon kezelője s — hozzátehetjük — hogy szaporítója, mert az ő kezében 60 millió dollárral gyarapodott a kolosszális vagyon. Mert hát az öreg Gouldnak volt esze. Végrendeleltében feloszthatatlannak jelentette ki vagyonát. Az örökösök életjáradékot kapnak. S hogy mennyire helyén volt ez a rendelkezés, azt Castellane grófné, aki Gould-leány, esete is beigazolta. De a család többi tagjai is dolgoznak, miniszterek módjára intézve az egyes ügyeket. A legidősebb a vasutakat, a 35 éves Edwin az ipari ügyeket, (csak gyufán összeeskábált vagy tíz milliót), Howard a család bankárja s tőzsdei meghatalmazottja, a 27 éves Frank a nyugati egyesült táviróvállalatokat vezeti. Az öreg Gould Helén leányát tartotta a legokosabbnak s csak egyre sajnálkozott azon, hogy miért nem is lett belőle fiu. Ki is kéri nem egyszer tanácsát a Gold-fiuk, de így mégis inkább a jótékonyság terén tevékenykedik.

James H. Hill se az utolsó a nevelési rendszer dolgában. Három szép szál legényfia van, de éppen-séggel nem kényeztetik őket. A két idősebb már a Northbern Securites & Co-nál komoly állásban van. Az apjuk, ahol csak tehetette, gátat vetett előmenetelük elé, de hiába. A tehetség érvényesült. Az egyik már alelnöke, a másik titkárja a társaságnak. A legifjabb, a 19 éves Walter — még nem forrott ki. Heti 6 dollár fizetésért nyögött ugyanott s egyszerre csak, mikor apja Európában járt, lecsapta a pennát s ott hagyta a társaságot. Még ma is állás nélkül lődörög s apja nem akarja többé felvenni.

Edward H. R. Green az igazi mintaképe a saját erejéből feltörekvő amerikai milliommósoknak. Amolyan Cornelius Wanderbilt második kiadásban. Anyja Newyork egyik első bankjának, az Ehemical Nation Banknak alapítója. S ott kell szorgoskodni a milliommósoknak 27 éves korában nyomoruságos heti 8 dollárért, amihez napi 50 cent reggeli és zsebpénz járul duzs-gazdag anyjától, akinek egész ru-

határa se ér 1000 dollárnál többet. A fiu végre is anyja apróbb texasi vasutainak ellenőrzésére megy s ma már saját szerzésű millióinak ura. Anyja elismerésből most egy dollárra emelte fel milliommós fia zsebpénzét, amit ez kegyelettel fogad el.

A Wanderbiltek Amerika arisztokratái. Nem csuda! Már negyedik nemzedéket mutathatja fel családfájuk. Rengeteg vasutak s más vállalataik rettenetes módra ontják a milliókat. William K. Wanderbilt, a nagybátya, kezeli az összes vagyont legszivesebben — Párisból. A többi szevedélyes vadász, sportman és — viveur.

Az asszonyok divat-hóbortja.

Hiába titakoznak a filozófusok ama mondás ellen, hogy „ruha teszi az embert“. A való élet mégis ennek a mondásnak ad igazat. A férfinál is, de fokozott mértékben a nőnél. Válogatott, sikkes ruhatár rendkívül hatásos ellensúlyozója külső formabeli szépség hiányoknak; de a szép arczot és termetet sem lehet jobban érvényre juttatni mint a gondos ruhatár által.

A ruhatárbeli divat terén legkevesebb beleszólása az észnek van. Szeszélyes önkény üzi itt játékaikat, s gyakran az illem, egészség és kényelem követelményeit figyelmen kívül hagyva, az anyag, alak és szín folytonos változása uralkodik. Vannak, kik a divatot a haladás utáni törekvésből származtatják. Minden egyes ruhadarab, a ruha minden része, a kalap, a harisnya, a nyakravaló, a nadrágtartó, a gomb, stb., folytonosan tökéletesíthető, s a divat eszerint a ruhatár tökéletesítésével egyjelentőségű volna. A tapasztalat azonban ellene mond ennek; a költségesben, bizarrban, sőt természetellenesen való kedvtelés uralkodik e téren, s a haladás helyett hanyatlásról tanuszkodik.

A divat története semmi esetre sem érdektelen része a művelődés történetnek. Valamely korszak észjárása gyakran jellemző kifejezést nyer a külső életváltozó alakjaiban. A feszes spanyol divat, a harminc éves háboru idején viselt lengő ruhatár, XIV. Lajos díszes, XV-ik Lajos frivol, az amerikai szabadságharc egyszerű, polgáriás öltözéke egyszerűs mind megannyi külső megérzékítési azon szellemi áramlatoknak, melyek az egyes korszakokban uralkodtak.

A jelenbeni női divatban a nagyvárosok vezetnek, s ezek között legelől Páris. Utána mindjárt Nizza következik, majd New-York, London, Berlin, Bécs és utolsó helyen Róma. Budapest — mint más téren sem — itt nem tanusit önnüllóságot. A magyar fővárosnak nincs sajátos női divatja, hanem nyomon követi Páris, a melynek e tekintetben szinte fiók-kirakodó helye.

Az ember el sem hinné, mekkora összegeket nyel el a divatszennvedély. Egy telivel elegendős párisi hölgy évenként átlag száz-ezer frankot költ ruhátra. Az amerikai divathölgyek semmivel sem maradnak ez összeg mögött. Sőt egy new-yorki milliárdosnő 600 ezer dollárt ad ki e célra. A londoni elegancia már kevesebb is beéri, átlag évi 80,000 frank ruha-költséggel. Berlin, Róma és Bécs

körülbelül ugyanolyan fokon áll, mint Budapest, átlag évi 40—60,00 korona költséggel.

Európában a legmagasabb „szinvonlat“ e tekintetben Kóburg Lujza hercegnő érte el, aki egyetlen évben hatszázezer forintot adott ki ruhákra. A bécsi udvarban jelenleg Mária Józefa főhercegnő vezeti a divatot, s az ő izlése irányadó a többi udvarhölgyekre nézve is. Mikor Erzsébet királyné élt, a fejedelemlő egyszerű öltözékével száműzött az udvarból minden felesleges fényűzést és bizarr izlést. Azóta megint lábrakapott a ruhatárban való künönös pompázás.

Minden királyi előkelőség dacára azonban nem az uralkodók környezete áll a toalett-pompa kifejtésének az élén. A nagy művészek ebben a dologban felülmúlnak minden arisztokráciát. A színésznő hivatásához tartozik ez a pompa-kifejtés és hatásuk elérésében jókora része van szemkápráztató ruhatáraknak, mely mindig egész vagyonnal ér föl.

Egy hercegnő emlékirataiból.

A „Grand Revue“ utolsó száma Abrantes hercegnő emlékiratait közli. A hercegnő többek között a 18. és 19-ik század erkölcsére nézve jellemző történetet beszél el. Fox Napoleon elkeseredett ellensége épen oly nagy játékos volt, mint államférfi és hitelezői e szenvedélye miatt nagyon szenvedtek. 1803-ban az aminesi béke után tanulmányutra indult Franciaországba és e célra egy szállítótól 300 aranyat kért kölcsön. A hitelezőt az a veszély fenyegette, hogy pénzt sohasem kapja vissza. A hányszor csak meginteni ment adósát, a szolgálta azt felelte, hogy a miniszternek nincs pénze. A szegény hitelező egy napon újra ezt a vigasztaló kijelentést való kénytelen meghallgatni, de már akkor türelme elfogyott. Félre lökte a szolgát és minden teketória nélkül benyomult hitelezője szobájába aki boldogan ült egy asztal előtt, melyen több ezer frank hevert aranyban. A szállító persze nyomban átlátta, hogy Fox igen is eleget tehetne kötelezettségének, de Fox így szólt:

Nem, én önt még sem fizethetem ki, mert ez a pénz nem az enyém! Az itt heverő összeg egy becsületbeli tartozás kiegyenlítésére való.

Nagyon természetes, hogy ez a fölvilágosítás a hitelezőt ki nem elégítette. Fox erre hozzáfogott, hogy a becsületbeli tartozás jelentőségét megmagyarázza neki. Így szólt:

Sheridán 800 aranyat nyert tőlem. Ez összeg számára nincs más kezességem mint a szavam. Ha engem valami baj érne, mielőtt kötelezettségemnek megfelelek, Sheridán mivel bizonyíthatná, hogy én adósa vagyok? Önnek legalább aláírásom van birtokában, melynek fölmutatása ellenében családom bizonyára röktön kifizetné adóságom.

— Ugy? Én csupán azért nem kaphatom meg a pénzemet, mert elismervént adott róla. Jól van!

Ezzel szétlépte a kötlevelet és így folytatta:

— Most már nincs egyéb biztosítékom, mint az ön szava. S az én követeléseim régiebbi mint tegnap esti hitelezőie!

Fox erre 300 aranyat nyújtott át látogatójának:

— Köszönöm, hogy oly bizalommal viseltetik irántam. Itt van követelése. Sheridán majd vár pénzére!

Csuf férfiaknak szép feleségük.

Ki hinné, pedig úgy van, hogy igen sok nőnek nagyon tetszenek — a csunya férfiak. Igen sok eset igazolja, hogy rémségesen csunya, sőt rut férfiak ígézó szépségeket hódítottak meg, ami azonban nem kell hogy a csinos férfiakat elcsúgyeszsze, vagy hogy épen a csunyákat elbizakodottakká tegye.

A híres John Wilkes londoni alderman egyike volt a legrutább embereknek. Ő maga sem csinált titkot a szépségéből, melynek tudvalevőleg egyik faja a rut s ezt a szállóigét röpitette világgá önmagáról: »Mi különbség van köztem és egy majom közt? Semmi. Ha sétálok, az utcaölykök gnyolódnak velem s ha valakivel beszélek, az meg nem állhatja, hogy fel ne kiáltson: »Ah, milyen csuf magal!« Mindezek dacára, magam se tudom hogyan vagyok kedvence a nőknek. És az alderman nem is hazudott, mikor ezt mondta. London legszebbasszonyai versengtek — a Don Juanok nagy bosszuságára, John Wilkes kezéért. Ez azonban többeket, igen gazdagokat is, visszautasított. Végre egy napon Marie Maid, korának egyik legszebb, leggazdagabb és legkedveltebb leánya megnyerte a vonzalmát és feleségül vette. Az esküvő napján John Wilkes így szólt egyik barátjához: Kedves barátom, hallottam, amint ma egy ember mondta: egy szép leány összeházasodik egy undok állattal. S ennek az embernek igaza van.« John Wilkes csufságánál fogva csak az őszintessége volt nagyobb.

Marat, a francia forradalom híres alakja, a forradalom nagyjai előtt tudvalevőleg XVI. Lajos udvarának egyik legkedveltebb orvosa volt. Róla mondták az udvaroncok, hogy Párisnak a legcsunyább férfia. Mikor egy napon Marat ezt a véleményt hallotta maga felől, így kiáltott fel: Mit, Párisnak legcsunyább férfia? Tévedés. Az egész világon nincs rutább ember nálamnál! Tény, hogy Marat nagyon csunya a volt, de az is tény, hogy az udvarhölgyek és az arisztokrata nők valósággal vetélkedtek abban, hogy ez a szörnyember kezelje őket és sokan betegnek tettették magukat, csak hogy Marat közelébe jussanak és csufságában gyönyörködhesse nek. Nem egy nő szerelmes lett belé, de ő csak kevés iránt mutatott hajlandóságot. Végre is el kellett hagyni Páriszt, annyira közbámulat tárgya volt a rutsága. Milyen különös, hogy éppen korának egyik legbájosabb teremtése, Corday Sarolta ölte meg Marat-t, amint fürdőben ült.

Londonban ünnepelt szépség volt a gazdag lady Mary X... Hercegek és párek vetekedtek a kezéért, de ő elutasította őket. Egy királyi herceg is házassági ajánlatot tett neki, de sem a név, sem a korona fénye nem csábította; ellenben néhány nap mulva hire ment, hogy lady Mary X...

férjhez ment egy bizonyos Mudford nevű ügyvédhez, akinél formátlanabb, csunyább, undorítóbb külsejű férfit már képzelni sem lehet. A keze ki volt csavarodva, egyik lába rövidebb volt mint a másik, a feje pedig annyira alakatlan, hogy a londoni állatkert őzei, szarvasai, berohantak a házukba, ha őt meglátták, holott más emberek óraszámra etethették és simogathatták őket. Általános csodálkozás fogadta tehát a különös házasság hírére egész London ott volt az esküvőn. A házasságok negyven évig éltek együtt boldogan s mikor Mudford meghalt, az özvegye keserű könnyeket hullatott.

Miss Z. szüleivel az Egyesült Államokban utazgatott. Ez utjában egy hallatlanul csunya férfival találkozott, akit általánosan a »majomember«-nek neveztek. Az amerikai leány halálosan beleszeretett ebbe a férfiba és szüleinek kijelentette, hogy máshoz, mint chez, nem megy feleségül. A kétségbeesett szülők mindent elkövettek, hogy leányukat lebeszéljék a házasságról, de hiába; végre is hozzá kellett adniok a »majomember«-hez. Azt mondják, hogy nagyon boldogan élnek.

A francia rémuralom idején volt még egy igen csunya ember, ha lehetséges volna, még Maratnál is csunyább: Bailly, a lőfeje. Szakasztott olyan feje volt, mint egy lónak, rettenetes szemekkel. A gyermekek egymást ijesztgették vele, sokan rosszul lettek, ha látták s ime egy fiatal leány mégis vonzódott hozzá és a neje is lett.

Graidmanche matematikusnak sem ártott meg a rutsága, meg az, hogy a két lába meg a két karja hiányzott. Felesége egy bájos és gazdag nő úgy becézte, mint egy kis gyermeket. S mondja még valaki, hogy nem szép aki csunya.

HIREK.

Kolozsvár, jan. 2.

— **Ujévi tisztelgések.** Tegnap délelőtt a szokásos hivatalos újévi tisztelgések a következő sorrendben folytak le: A főispánál a városi tisztviselők nevében Szvácina Géza kir. tanácsos tolmácsolta jókívánságukat. Mig a polgármester elé Fekete Nagy Béla h. polgármester vezetett nagyszámu küldöttséget. Fekete Gábor kir. táblai elnököt a törvényszék részéről báró Szentkereszty kuriai bíró, törvénzéki elnök üdvözölte. A rendőrtisztviselők küldöttségét Tussay Gábor r. kapitány vezette dr. Hadady Endre rendőrfőkapitány elé. Ezenkívül az egyes polgári és katonai hatóságok fejeinél szintén megvoltak a sablonos, kötelelősszerű üdvözlések.

— **Megtámadott mentők.** Ma reggel 3 órakor valami ismeretlen suhancok Pata-utcában megtámadták derék mentőinket, midőn azok segélynyújtáshoz kivonultak, kocsi-joknak bezúrták ablakait és csak a gyors hajtás mentette meg az esetleges bántalmazástól mentőinket. Rendőr, az nem volt, mint rendesen.

— **Megrepedt vezetéki cső.** A kispark Emke-téri sarkán az új folyamán a vezeték egy csőve megrepedt és abból bőségesen szivá-

rog a víz. Valóban nem tudjuk elgondolni, hogy egy ilyen nyílt utcán rendőrorjárat nem jár, aki jelentést tett volna, hogy meglegyen akadályozva a vizpazarlás, ami a hideg beáltával ugy is szükibe lessz. A rendőrséget reggel telephon utján értesítette szerkesztőségünk, hogy intézkedjen.

— **Az igazl csavargó.** Párisban — kitudja hányadszor — került a bíró elé Paul Berdiár csavargásért. Büntetendő cselekményt sobase követett el, de hiába volt minden kísérlet arra, hogy rendes életre szoktassák. Nost is azt mondja neki a bíró:

— Nézze Berdiár! mire való ez a csavargás! Elküldjük majd Nanterrebe, a menhelyre. Gyönyörű ház, szép kert, a levegő... — Nem kell nekem, bíró ur! Ne küldjön — az égre! — Nanterrebe... — De nyugalmas az élet! Szép házban, jó élelmézzel!... — Ne! ha istent ismer bíró ur! Nem akarok!... — Mit, nem akar! No! majd adok én magának!... Ülni fog egy hónapot! A javithatlan csavargó örömebe kezett csókolt a bírónak. Mit neki a meleg szoba, a jó élet, mikor egy hónap múlva ismét szabadon csatangolhat a levegőn.

— **A halálbüntetés kérdése-hez.** Abból az alkalomból, hogy a luzerni nagy tanács Hoffstetter rablógyilkos halálbüntetését életfogytiglani fegyházra változtatta át s egyszersmind Luzernben és St. Gallenben indítványt tettek a halálbüntetés eltörlésére, a „Luzerner Tagblatt“ a következő reminiscenclát eleveníti fel: 32 évvel ezelőtt Tanner Bonifác Emmenschachenben a legbrutálisabb módon meggyilkolt egy öreg embert pénzéért. A luzerni nép nap nagy része a gyilkos vért kívánta. A gyilkos védői kegselmi kérvényt nyújtottak be. A luzerni nagy tanács egybegyült. A tanács egyik előkelő tagja szembe szállott a különvéleménnyel, s a büntetés javító céltjét haughulyozva a kegyelmet indítványozta. A tanács na többséggel meg is kegyelmezett. Tanner h szonegy és mulva elhagyta a fegyházat s nyolc év múlva becövetkezett halála napjáig, mint tisztességes és becsületes munkásember élt.

— **Milliók a tenger fenekén.** Körülbelül egy év előtt az ugynevezett Eliot szigeteken hajótörést szenvedett Hei-Ti nevű kínai gőzös és most a tenger fenekén hever. A gőzös 230 millió yent vitt magával egy részleteként annak a hadikárpótlásnak, melyet China az az 1894-iki háborúból kifolyólag Japánnak fizetni tartozik. Miután több kísérlet, hogy a hajót a tenger fenekéről felhozzák, nem sikerült, végre a shanghai dán konzul vette kezébe az ügyet és egy társaságot alapított a tenger fenekén heverő milliók megmentésére. Az elsüllyedt hajók klemeléséhez a svédek értenek a legjobban és ez okból a dán konzul Svédországból hozatott egy buvárhajót, három buvárral és a hozzávaló legénységgel. A buvárhajó október 24-kén érkezett meg arra a helyre, hol a kínai hadihajó elsüllyedt és azonnal munkához látott. A buvárok pompásan dolgoztak és már az első három napon nyolc arannyal telt ládát és egy 34 tonnás ágyut hozták a felszínre. Eközbe azonban a buvárhajó annyira megsérült, hogy Shanghaiba kellett vinni

kijavítás végett és csak a munkálatok befejezése után lehet a buvármunkát tovább folytatni. A shanghaii társaság a Hei-Ti kiemeléseért a kínai kormánytól harmadfélmillió yent kap.

— **A nagyváros nyomora.** Egy legutóbb a westminsteri herceg elnöklete alatt megtartott értekezleten elrettenő számok kerültek a londoni szegényekről és hajléktalanokról forgalomba. Az ugynevezett Church Army foglalkozik azzal, hogy a nyomort amennyire csak lehet enyhítse, de minden önfeláldozó munka kevés arra, hogy a világ legnagyobb városának életéből ezeket a sötét foltokat kitörölje. A társulat titkára legutóbbi jelentésében kénytelen volt konstatálni, hogy a szegények és nyomorultak száma annyira felszaporodott Londonban, hogy a helyzetet immár nagyon komolynak lehet tekinteni. Ezidő szerint nem kevesebb mint 200.000 ember él Londonban, kik nap nap után az éhenhalás előtt állnak. Az éhezők száma ma még nagyobb, mint két év előtt, amikor a munkanélküliek London utcáin nagy tüntetéseket rendeztek. Sajnos, hogy a kormányban csak a jó szándék van meg, de tényleg az egész állami segélyakció még csak a papíron mozog. A Church Army megtett mindent, amire csak képes volt. Az elmúlt évben 90,000 ágyat osztott ki 370,000 ingyen ebédet adott. Ötszáz nő embernek munkát szerzett és ezek most naponta átlag 3 koronát keresnek. A társaság naponta 125 font sterlinget ad ki, de ennek a tizszerese se volna elég, hogy a londoni nyomort egész nagyságában eltüntesse.

— **A királyok házasságtervei.** A madridi félhivatalos »Epoca« — mint a berlini lapoknak táviratozták — felveti azt a tervet, hogy a spanyol király jegyezze el Viktoria connaughti hercegnőt. A spanyol félhivatalos lap azt hangoztatja, hogy ily módon a német, az angol, a spanyol és portugál uralkodóházak közt szoros rokonság támad, amely csak javára válhatik Spanyolországnak és Portugáliának.

— **Joánovics testvérek fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műtermük Mátyás királytér 32. (Szatmáry-ház.)** Állandó fénykép-kiállítás a műterem kapu bejáratánál levő kirakatokban.

— **A csoda mell-thea bámulatos hatása szer köhögés, rekedtség és mindennemű mellbántalom ellen.** 1 doboz 40 fillér. Kapható a Wolff-gyógyszertárban Kolozsvárt. 2

SZINHÁZ.

* **Ujévi előadások.** Tegnap délután telt ház előtt a rég nem adott „Menyecskék“-et adták a lehető legrosszabb előadásban. — Ezenkívül a karzat folytonos zajongása is zavarta az „élvezni“ akaró közönséget. *Igazán nem értjük, hogy a rendőrtisztviselőknek miért van két ingyen jegye, ha nem gondoskodik a rendfenntartásról.* Este Medách „Ember tragédiája“ telt házat csinált. Összevágó jó előadás volt szegényes díszletekkel. Külö.ösen kiemelendők a szerep-

lők közül Tóvölgyi Margit Évája és Szakács Ádámja, Szentgyörgyi Luciferje — tisztelet másként a művészek — nem elégitett ki bennünket. A többi szereplők szintén mindent megtettek, hogy a repriz sikerét biztosítsák.

Heti műsor.

Hétfő: Svihákok.
Kedd: Először Tetemrehívás.
Szerda: Tetemrehívás.
Csütörtök: „
Péntek d. u. Ocskay brigadéros
Péntek este: A modell.
Szombat: Az ember tragédiája
Vasárnap d. u. Peleskei nótárius.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth Lajos-utca 10. sz.

Telefonszám 549.

NEMZETISZINHÁZ

Ma 1905. jan. 2-én:

Svihákok.

Nagy operett 3 felvonásban.

Kezdete este 7 órakor.

NYILTTÉR. *)

Likört és Rumot

olcsón és gyorsan lehet

házilag elkészíteni o o

Burger Frigyes-

gyógyáru üzletében beszerezhető essenciákból.

Eladó!

Kolozs vártt,

KÁDÁR-utca 6. szám alatti ház, (adómentes) KÁDÁR-utca 8. szám alatti ház. SZÁSZ-FENESEN egy 8³/₄ holdas belsőség, a belsőségen van egy 2 szobás, előszobás, konyhas lakás és hozzá melléképületek. Egy kazal idei löher is eladó.

Értekezhetni lehet:

Bányai Sámuel és Fia cégnél,
Mátyás király-tér 8-ik sz.

Apró hirdetések.

Egy esinosan butorozott szoba Erzsébet-ut 13. sz. alatt jutányos bér mellett azonnal kiadó.

*) E rovat alatti közleményekért felelősséget nem vállal a Szerk.

Ötvös-Borok.

Minden mennyiség és minőségben
Telefon 511. egyedül kapható Telefon 511.

ÖTVÖS DÁNIELNÉ

bornagykereskedő pinezéből

Vezérképviselője: A Müncheneri Pechor és a Pilseneri I.
Részvény sörfőzdeknek.

Udvari Szállítója:

Ő Felsége a magyar királynak és osztrák császárnak.
Ő Felsége a német császárnak és porosz királynak.

Bizományi raktárak: Fuhrmann Károly fűszerkereskedő
Wesselényi M.-utca 9. Telefon 429.
— Zsilinszky Antal Széchenyi-tér 1. Telefon 138. — Körösi Akos
fűszerk. Tivoli és Deák F.-u. sarok. Telefon 432. — Kövendi Károly
Kossuth L.-u. Haller-ház. — Veress László Monostor-u. 35. Telefon
401. — Böhm Konrád Jókai-u. 11. Telefon 305. — Irimiás Tivadar
Arany János-tér 2. — Nyisztor Gergely Hunyadi tér 6. — Balogh
János Trefort-u. 20. — Bárdi Sándor Akácfa-u. 3. — Nyikora Anna
Rudolf-u. 64. — Kondász Dániel Mátyás király-tér 25. 151 58-60

TRISKA J. zongora-raktára

Kolozsvárt.

Zongorák, pianinok, harmoniumok és czimbal-
mok gyári áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek becserélését, javítását, hangolását helyben és
vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron
kapható. Ára 1100 korona.

Bármikor megtekinthetők!

Gobelin, smyrna, északi és hosszúöltésű

kézimunka-ajdonságok

kalotaszegi vásznak, összes szövetek és fonalak. Előnyömda.

Akontz Sándor

Alapított 1830. Kolozsvár, Mátyás-szoborral szemben.

Öszi Albert

ékszerész és órás

Kolozsvár, Wesselényi M.-utca 2. sz.

Nagy választék arany, ezüst és drágakő ékszerekben, valamint
a legjobb minőségű arany, ezüst, acél és nickel Sweitzi
zsebrákban. Saját részemre készített és cégemmel ellá-
tott Sweitzi órákért 3 évi jótállást vállalok.

alkalmi névnapi és keresztlői ajándékok
arany és ezüst tárgyak javítását, ék-kövek foglalását és óra-
javításokat a legjutányosabb árban felvállalok, órajavit-
kért egy évi jótállást vállal. Törött aranyat becserélek vagy
a legmagasabb árban készpénzért beváltok.

Tisztelettel

Öszi Albert, aranyműves és órás.

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság.

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve.

Tartaléktőkéje 204.144 korona 89 fillér.

Betétek könyvecskékre, pénztárjegyekre és folyószámlákra
K. 9.011,613.20.

Irodák: Kolozsvárt, Mátyás király tér 7. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy
folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.
Rövid, vagy hosszabb lejáratu, közönséges, vagy törlesztéses köl-
csönöket nyújt.

ház- és földbirtokra,

10-től 50 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és
tőketörlesztési hányad mellett s azokat készpénzben fizeti ki.

Régibb és magasabb hamatu jelzalog-kölcsönöket igen előnyös felté-
telek mellett konvertál, s mindennemű ilyen ügyletet a leggyor-
sabbban bonyolít le.

Leszámitol magán-, vagy üzleti váltókat a legmérsékeltőbb kamat-
láb alkalmazása mellett.

Vásárol és elad, valamint előlegeket nyújt zálogkölcsön vagy
folyószámla alakjában értékpapírokra és ilyenek vételét vagy
eladását legelőnyösebben közvetíti.

Bevált értékpapír szelvényeket és sorsolt értékeket.

Pénzelőlegeket nyújt a Máv. kolozsvázi állomásának közvetlen szom-
szédóságában fekvős szakszerűen kevelt közraktáraiba betárolt
gazdasági terményekre, igen előnyös feltételek mellett.

Kölcsön-zsákokat nagy mennyiségben és mérsékelt használati díj
mellett bocsát a gazdaközönség rendelkezésére.

Kézi-zálogosztályában (Király-utca 3. sz. a.) pénzelőlegeket ad
arany- és ezüst-tárgyakra, valamint bármilyen ingóságokra
a törvény által megszabott kamat mellett.

Telef. 399. Stern József Telef. 399.

Liszt-, Fűszer- és Tűzifakereskedő

KOLOZSVÁR, Wesselényi-utca 12. szám.

A közelgő nagy ünnepek alkalmából felhívjuk a n. é. közön-
ség figyelmét arra, hogy
Stern József liszt-, fűszer- és tűzifakereskedőnél Kolozsvár,
Wesselényi Miklós-utca 12. szám alatt

a legjobban és a legolcsóbban lehet lisztet, fűszert
és tűzifát beszerezni.

Ne mulassza el senki sem hirdetésünk valódiságáról meggyőződni.

Két lapkihordó

azonnal felvételük. Jelentkezni lehet minden nap
reggel 9 óráig a kiadóban Gámán J. örököse
könyvnyomdájában Kossuth Lajos-utca 10. szám